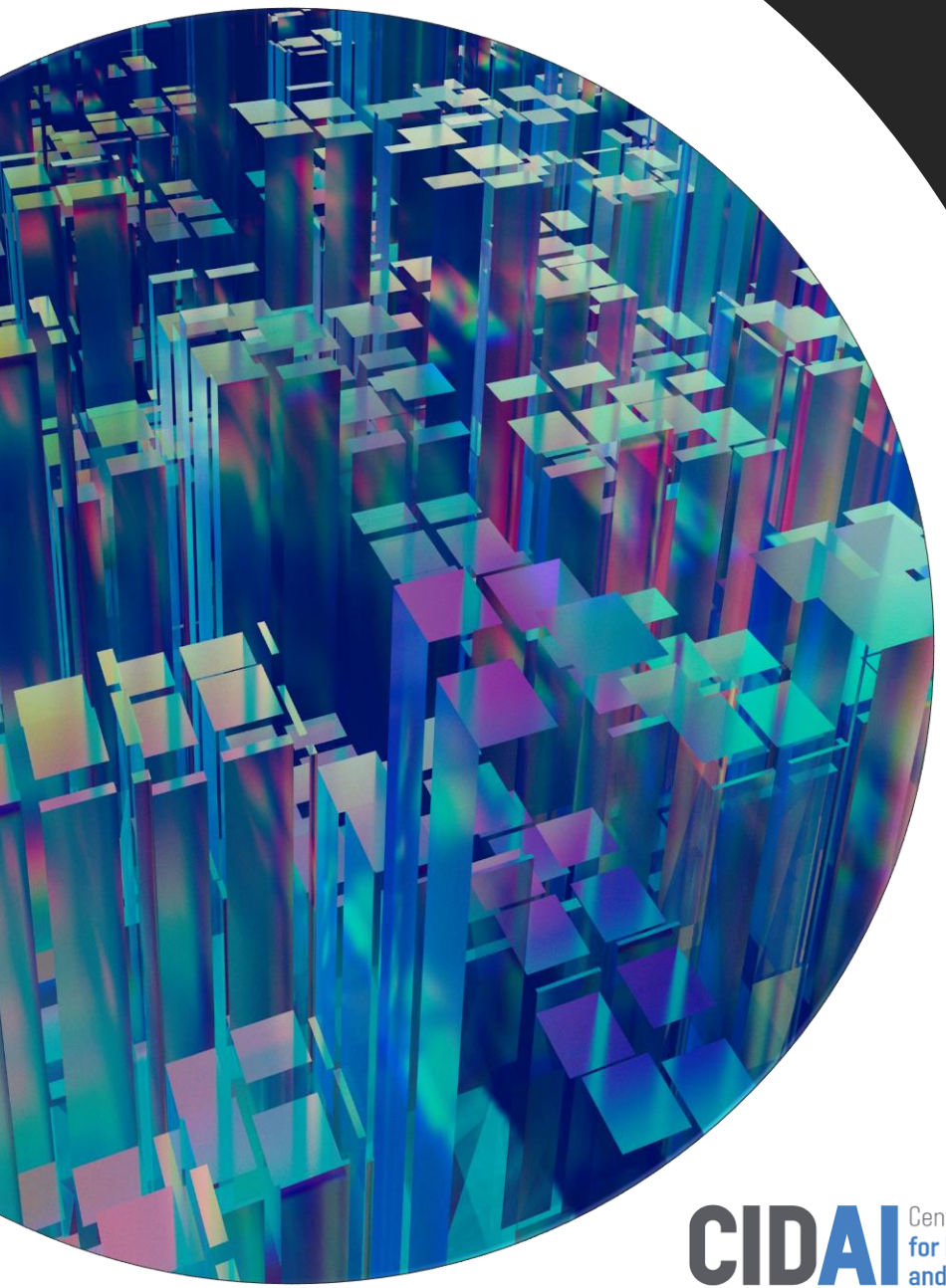

Marc legal: RIA

Implicació per les empreses

CIDAI Centre of Innovation for Data tech and Artificial Intelligence

ACCIÓ Catalonia Trade & Investment

Generalitat de Catalunya

OEIAC

Universitat de Girona

Característiques generals del RIA

El RIA

1. **Primera regulació** que estableix un marc normatiu per a l´ús de la IA.

2. **Perspectiva de mercat**, no de drets.

3. Aproximació basada en els **riscos** → Desacords respecte als usos inclosos en cada categoria.

4. Diferents **obligacions segons** les categories de risc i el rol respecte al desenvolupament, comercialització i desplegament del sistema.

Objecte – Article 1 RIA

L'objectiu del present Reglament és millorar el funcionament del mercat interior i promoure l'adopció de la intel·ligència artificial (IA) centrada en l'ésser humà i digna de confiança, garantint alhora un alt nivell de protecció de la salut, la seguretat, els drets fonamentals consagrats en la Carta, inclosa la democràcia, l'Estat de Dret i la protecció del medi ambient, contra els efectes nocius dels sistemes d' IA a la Unió i donant suport a la innovació.

Àmbit d'aplicació – Art. 2 RIA (I)

Subjectes:

- **Proveïdors** de sistemes comercialitzats o posats en servei dins la UE, o el producte del qual s'utilitzi a la UE, així com els seus **representants autoritzats**.
- **Desplegadors** de sistemes establerts a la UE, o el producte del qual s'utilitzi a la UE.
- **Importadors** i **distribuïdors** de sistemes.
- **Representant autoritzat** d'un sistema d'IA.

Àmbit d'aplicació – Art. 2 RIA (II)

Àmbti terriotiral:

- Tot sistema comercialitzat i posat en servei dins de la UE, o el producte del qual s'utilitzarà a la UE.
- És indiferent on es trobi establert el subjecte.
- Per tal d'introduir els seu producte a la UE, els objectes no comunitaris han de complir amb els requisits de la RIA.

Categories de risc

Aproximació segons el risc

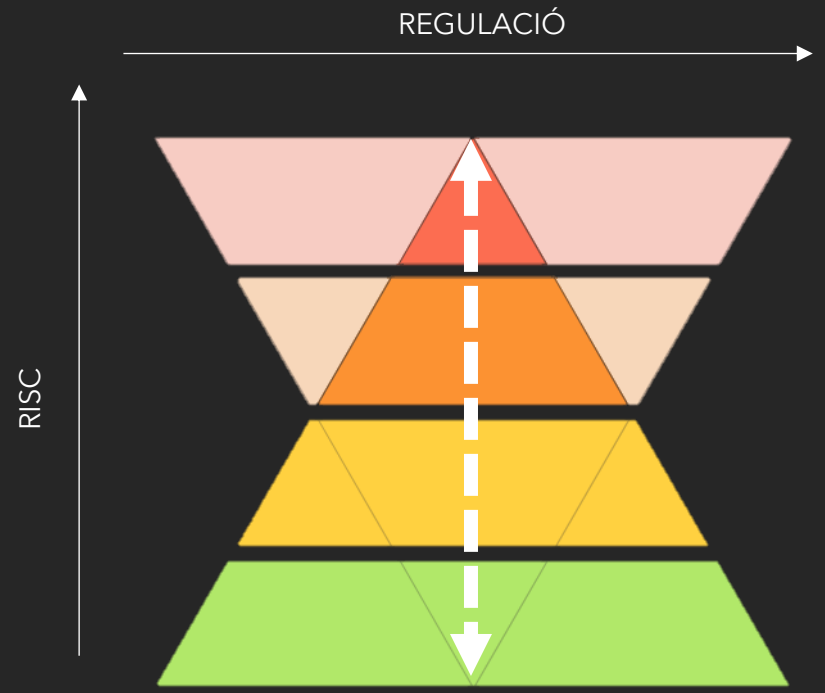

Risc Inacceptable e.g. Puntuació social	**Prohibits**
Alt risc e.g. Classificació CVs	**Permès** amb obligacions estrictes i la realització d'una avaluació de compliment
Risc limitat e.g. Chatbots	**Permès** amb obligacions de transparència associades
Risc mínim e.g. Classificador de mails	**Permès** amb restriccions mínimes i s'anima a seguir codis de conducta

Risc inacceptable – Art. 5 RIA

- TÈCNIQUES SUBLIMINARS
- ALTERAR EL COMPORTAMENT
- CLASSIFICACIÓ SOCIAL
- ELABORACIÓ DE PERFILS DELICTIUS
- RECULL NO SELECTIU D'IMATGES
- CONTROL EN EDUCACIÓ O LLOC DE FEINA
- CATEGORITZACIÓ BIOMÈTRICA (discriminació)
- IDENTIFICACIÓ BIOMETRICA EN REMOT I TEMPS REAL

Risc alt – Art. 6 RIA

Apartat 1r: Annex I

PRODUCTES REGULATS PER LA UE

SOTMESOS A *AVALUACIÓ DE CONFORMITAT* PER TERCERS

Apartat 2n: Annex III

BIOMETRIA (característiques protegides)

INFRAESTRUCTURES CRÍTIQUES

EDUCACIÓ

GESTIÓ DE PERSONES TREBLLADORES

SERVEIS ESSENCIALS

COMPLIMENT DE LA LLEI

MIGRACIÓ I ASÍL

JUSTÍCIA I PROCESSOS DEMOCRÀTICS

Risc alt – Excepcions i revisió

Article 6.3: Un sistema no serà d'alt risc quan no existeixi un risc per a la salut, la seguretat o els DDFF:

- Tasca de procediment limitat.
- Previsió o millora d'una activitat humana anterior.
- Identificació de patrons i desviació de patrons de pressa de decisions.
- Tasca preparatòria de l'avaluació d'un sistema d'alt risc.

Article 7: La Comissió podrà afegir, modificar i suprimir els casos de l'annex III

Risc limitat – Articles 50-52 RIA

IA GENERATIVA

RECONEIXEMENT D'EMOCIONS

MODELS D'IA DE PROPÒSIT GENERAL (GPAI)

INTERACCIÓ AMB PERSONES

CATEGORITZACIÓ BIOMÈTRICA

Risc limitat – Art. 50

Obligacions de transparència:

- Informar a les persones quan **interactuïn** o estiguin **exposades** a una IA.
- Informar quan un **contingut** ha estat generat per una IA.

Excepcions:

- Sistemes autoritzats legalment per a detectar, prevenir o investigar delictes.

Risc limitat – GPAI

- **Model d'IA d'ús general (GPAI):** capacitat de servir per a una varietat de propòsits, tant per a l'ús directe com la integració en altres sistemes d'IA.

- **GPAI de risc sistèmic:** alta capacitat d'impacte a:
  - ✓ Seguretat
  - ✓ Salut
  - ✓ Drets fonamentals
  - ✓ Democràcia
  - ✓ Economia
  - ✓ Etc.

  → Obligacions addicionals.

Risc mínim

Categoria residual.

EXEMPLE:

- Un sistema d'IA que organitza el catàleg d'una biblioteca segons quins llibres són més sol·licitats.

Exemples de sistemes

Sistema d’IA d’identificació biomètrica per accedir a les oficines públiques.

Sistema d’IA que genera correus electrònics i textos de resposta.

Sistema d’IA entrenat amb les dades històriques de l’administració per a preveure les franges horàries de les cites prèvies.

Sistema de propòsit general (GPAI) per a preveure aglomeracions i manifestacions segons les dades de les xxss.

Sistema d’IA d’identificació biomètrica per accedir a les oficines públiques: ALT RISC

Sistema d’IA que genera correus electrònics i textos de resposta: RISC LIMITAT

Sistema d’IA entrenat amb les dades històriques de l’administració per a preveure les franges horàries de les cites prèvies: RISC MÍNIM

Sistema de propòsit general (GPAI) per a preveure aglomeracions i manifestacions segons les dades de les xxss: RISC LIMITAT

Empreses proveïdores dels sistemes d'IA

Proveïdores

- **Persona física o jurídica**, **administració pública** o **altre organisme** que desenvolupa o ha desenvolupat un sistema d'IA i el comercialitza o posa en servei amb el seu propi nom o marca comercial, ja sigui a títol onerós o gratuït.
- Les seves obligacions es recullen en **els arts. 16, 50, 53 i 55 del RIA**.
- **Qui** ho és?
  i. La persona que posa **el seu nom o marca** en un producte.
  ii. La persona que el modifica **substancialment.**

Qui més és proveïdora

Una persona operadora és converteix en proveïdora quan:

- La persona que modifica la finalitat d'un sistema de manera que el converteix en alt risc.
- El productor d'un producte de l'Annex I RIA quan l'incorpora com a component de seguretat en la posada al mercat conjuntament o sota el nom del fabricant.

Exemple: Modifiquen un sistema d'IA generativa perquè generi informes mèdics sense el permís de la primera proveïdora.

Obligacions

- Sistemes d’IA de Alt risc.
- Sistemes d’IA de Risc limitat.
- Sistemes d’IA de propòsit general.
- Sistemes d’IA de propòsit general de risc sistèmic.

Avaluació de conformitat

Obligatòria per als sistemes d'alt risc (arts. 16 i 43 del RIA).

<u>3 tipus d'avaluacions:</u>

1. **Procediment d'avaluació intern (**Annex VI) – el propi proveïdor.
2. **Procediment d'avaluació extern (**Annex VII) – organisme encarregat.
3. **Procediment d'avaluació específic per a alguns sistemes** – Annex I, secció A.

Avaluació d'impacte sobre DDFF

Es contempla a l'artícle 27 del RIA.

És obligatòria per:

- Els organismes públics o els organismes privats que **presten serveis públics** en tots els casos de **l'annex III – alt risc** (excepte infraestructures crítiques).
- Avaluar la **solvència** de les persones físiques o establir la seva puntuació creditícia.
- Avaluar els riscos i la fixació de preus en relació amb **assegurances de vida i salut**.

Sistemes d'alt risc – Art. 16 RIA (I)

- Sistema de **gestió de riscos** (Art.9).
- **Governança** de dades (Art.10).
- Documentació **tècnica** (Art.11).
- Els **registres** automàtics (Art.12).
- **Transparència** i informació (Art.13).
- Mesures de **supervisió** humana. (Art.14).
- **Requisits** de precisió, robustesa i ciberseguretat (Art.15).

Sistemes d'alt risc – Art. 16 RIA (II)

- Informar de les **dades** de contacte i llur identificació (en el sistema o la documentació que l'acompanya) (Art.16).
- Incloure un sistema de **gestió de qualitat** (Art.17).
- Conservar i mantenir a disposició de les autoritats competents la documentació del sistema **durant 10 anys** (Art.18).
- Generació de **registres** automàtics (Art.19).

Sistemes d'alt risc – Art. 16 RIA (III)

- **Avaluació de conformitat** del sistema i la declaració europea de **responsabilitat** (Art.43).
- Incorporar el certificat **“CE”** al sistema o la documentació (Art.48).
- L’obligació de **notificar** la informació als organismes responsables (Art.45).
- **Registre** del proveïdor i llur producte (Art.49).

Sistemes de risc limitat – Art. 50 RIA

- Les persones exposades a sistemes han de ser **informades** d'aquesta exposició.

- Garantir que els resultats d’un sistema IAG siguin **marcats** com a generats o manipulats artificialment.

Sistemes de propòsit general (GPAI)– Art. 53 RIA (I)

- Elaborar i mantenir actualitzada la **documentació tècnica** del model.
- Demostrar **el compliment** del RIA quan les autoritats competents ho sol·licitin. Es presumirà la conformitat quan el proveïdor compleixi amb les normes harmonitzades existents.
- **Lliurar** la informació i documentació necessàries a altres proveïdors que vulguin integrar el model al seu sistema.

Sistemes de propòsit general (GPAI)– Art. 53 RIA (II)

- Establir una política per complir la legislació europea en matèria de **drets d'autor i similars**.
- Elaborar i posar a la disposició del públic **un resum suficientment detallat** sobre el contingut utilitzat per a l'entrenament del model.
- **Cooperar** amb la Comissió i les autoritats competents en l'exercici de les seves competències i facultats.

Sistemes de propòsit general (GPAI) de risc sistèmic– Art. 55 RIA

- **Avaluar** el model amb protocols i eines normalitzades.
- Avaluar i mitigar els **possibles riscos sistèmics** derivat: desenvolupament; comercialització; o ús del sistema, incloses les seves fonts.
- Tenir un registre, documentar i comunicar a les autoritats competents, la informació sobre **incidents greus** i les possibles mesures correctives.
- Garantir un **nivell de ciberseguretat** adequat per al model i la seva infraestructura física.

Codi de bones pràctiques (I)

Documentació complementaria per als proveïdors de sistemes d'IA de propòsit general en matèria de:

- Transparència.
- Drets d'autoria.
- Marc de seguretat i protecció (GPAI risc sistèmic).

Obligacions de les proveïdores de GPAI (II) – Transparència

- Elaborar i mantenir la documentació de models actualitzada a partir del formulari de documentació del model de l'Oficina de la IA.

- Proporcionar informació rellevant als proveïdors intermedis i a la oficina de la IA, incloent la publicació de la seva informació de contacte a la seva pàgina web o, si no en tenen, altres medis apropiats.

- Garantir la qualitat, la integritat i la seguretat de la informació.

Obligacions de les proveïdores de GPAI (III) – Drets d'autoria

- Redactar, actualitzar i implementar una política de drets d'autoria.
- Reproduir i extreure només contingut protegit per drets d'autor accessible legalment en rastrejar internet.
- Identificar i complir les reserves de drets a l'hora de rastrejar internet.
- Mitigar el risc de reproduir il·legalment materials protegit per drets d'autoria.
- Designar una via de contacte i possibilitar la presentació de queixes.

Obligacions de les proveïdores de GPAI de risc sistèmic (IV) – Seguretat i protecció

Creació del marc	• Descripció dels elements descrits al compromís 1 d'aquest capítol, incloent els processos i mesures d'avaluació i mitigació de riscos adoptades. • Completar el marc com a mínim 4 setmanes després de notificar a la Comissió en virtut de l'art. 52.1 RIA, i 2 setmanes abans d'introduir el sistema al mercat.
Implementació del marc	• Implementar el marc de manera continuada durant tot el cicle de vida del model. • Completar el procés d'avaluació i mitigació del risc sistèmic abans de compilar l'informe del model i cada actualització del mateix. • Avaluar i mitigar el risc sistèmic de forma contínua, incloent avaluacions del model.
Actualització del marc	• Actualitzar el marc segons correspongui. • Realitzar una avaluació del marc quan existeixin motius raonables per creure que la seva adequació i/o compliment s'han vist o es veuran substancialment soscavats, o cada 12 mesos a partir de la comercialització del model.

Empreses desplegadores dels sistemes d'IA

Desplegadora

- Persona física o jurídica, administració pública o altre organisme que **utilitza un sistema d'IA sota la seva autoritat**.

  Excepte: ús en una activitat personal no professional.

- Les seves obligacions es recullen en els arts. 26 i 50 del RIA.

Obligacions de les desplegadores de sistemes d'alt risc – Art. 26 RIA (I)

- Adoptar **mesures tècniques i organitzatives** per garantir que els sistemes s'usen d'acord amb les instruccions d'ús.
- Establir la tasca de **supervisió** a persones formades i competents.
- Assegurar que les **dades d'entrada** siguin rellevants i representatives.
- **Supervisar** el funcionament del sistema i informar als altres operadors i a les autoritats competents si identifiquin un risc (salut, la seguretat i els DDFF).

Obligaciones de les desplegadores de sistemes d'alt risc – Art. 26 RIA (II)

- En cas **d'incident greu:** informar als altres operadors i les autoritats competents. Si cal, iniciar el procediment de notificació.
- Conservar els **registres** generats automàticament.
- Portar a terme una **avaluació d'impacte** sobre la protecció de **dades**.
- **Informar:**
  - **Als representants** dels treballadors i als treballadors afectats per un sistema usat en el lloc de treball.
  - Les persones físiques **afectades** per les decisions del sistema.

Obligacions de les desplegadores de sistemes de risc limitat – Art. 50 RIA

- Informar a les **persones exposades** a un sistema de reconeixement d'emocions o categorització biomètrica.
- Identificar les imatges, àudios o vídeos que **constitueixin una manipulació profunda** (*deepfake*) com a generats o manipulats artificialment.
- Informar si **un text** amb la finalitat d'informar sobre qüestions d'interès públic ha estat generat o manipulat artificialment.

Altres subjectes dels sistemes d'IA

Representants autoritzades

- Persona física o jurídica situada o establerta a la UE que ha acceptat un **mandat escrit d'un proveïdor d'un sistema d'IA** per complir i dur a terme en nom seu les obligacions i els procediments establerts al RIA.

- Aquesta figura és **obligatòria** en els casos en els que el proveïdor està situat en un territori fora dels estats membres de la UE.

- Les seves obligacions es contemplen als arts. 22 i 54 RIA.

Importadora

- Persona física o jurídica situada o establerta a la UE que **comercialitza** un sistema d'IA que porta el nom o la marca comercial d'una persona física o jurídica **establerta en un tercer país**.

- Les seves obligacions es contemplen a l’art. 23 del RIA.

Distribuïdora

- Persona física o jurídica de la **cadena de subministrament**, diferent del proveïdor o de l'importador, que posa un sistema d'IA **a disposició** del mercat de la UE.

- Les seves obligacions es contemplen a l’art. del 24 RIA.

Obligacions (I)

Les obligacions d'aquests tres subjectes es poden resumir en les següents:

- Verificar que el sistema porta el **marcatge CE** i va acompanyat de la **declaració UE de conformitat** i les **instruccions d'ús**.
- Verificar que la resta d'operadors, inclòs el proveïdors, **compleixen amb les seves obligacions**.
- **Informar** a les autoritats competents, i a la resta d'operadors, sobre riscos per a la salut, seguretat o DDFF derivats del sistema.

Obligacions (II)

- **No posar en perill** la conformitat del sistema respecte el RIA.
- En cas de falta de conformitat, no comercialitzar-ho i adoptar les mesures correctores necessàries.
- **Cooperar** amb les autoritats competents en el que sol·licitin.
- L'empresa representant autoritzada també haurà de:
  - Complir amb les obligacions incloses al seu **mandat**, el qual haurà de **rescindir** en cas **d'incompliment** per part de la proveïdora,
  - Complir amb les obligacions de **registre** del sistema.

Terminis d'aplicació

Terminis d'aplicació – Article 113 RIA

- **1 d'agost del 2024:** entrada en vigor
- **2 de febrer del 2025:** aplicació dels capítols I (disposicions generals) i II practiques prohibides).
- **2 d'agost del 2025: :** aplicació dels capítols III Secció 4 (autoritats notificadores), V (GPAI), VII (governança), XII (confidencialitat i sancions) i l'article 78 (confidencialitat), amb l'excepció de l'article 101 (multes per a les proveïdores dels GPAI).
- **2 d'agost del 2026:** s'aplicarà la resta de la Llei d'IA, exceptuant l'article 6.1,
- **2 d'agost del 2027:** s'aplicarà l'article 6.1 (sistemes d'alt risc de l'annex I)

Sancions

Sancions – Capítol XI RIA

- **Art. 99: Sancions**

a) Prohibició de les pràctiques de la IA – fins a 35 milions € / empresa fins al 7% de llur facturació.
b) Altres pràctiques - fins a 15 milions € / empresa fins al 3%.
c) Facilitar informació incorrecte o enganyosa – fins a 7,5 milions € / empresa fins al 1%.
d) PiME – multes anteriors seran proporcionals.

- **Art. 100: Multes a institucions, òrgans i organismes de la UE**

a) Ponderació segons les característiques de l'òrgan.
b) Prohibició de pràctiques de la IA – fins a 1.500 mil €
c) Altres pràctiques – fins a 750 mil €

- **Art. 101: Multes a proveïdors de models d'IA d'ús general**
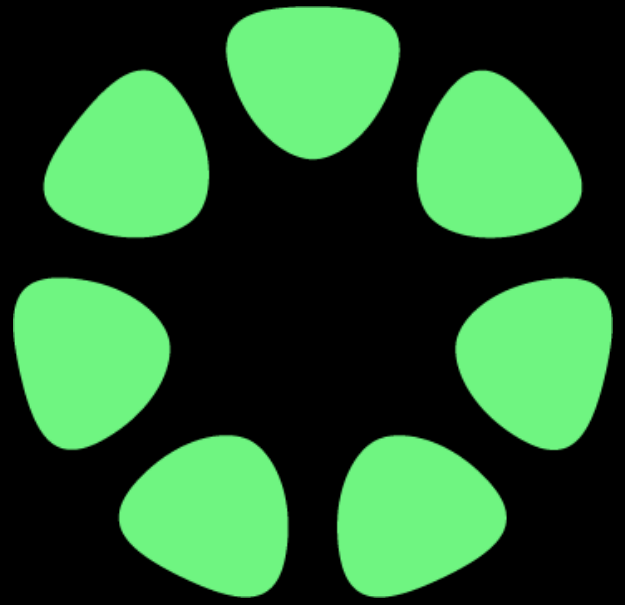
Penalització general - fins a 15 milions € / empresa fins al 3%.